

Universiteit
Leiden
The Netherlands

zelfportret: Een post-promotiedip

Jochoms, T.

Citation

Jochoms, T. (1998). zelfportret: Een post-promotiedip. *Bestuurskundige Berichten*, 13(1), 30-32.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234117>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234117>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Zelfportret

Theo Jochoms

Een post-promotiedip

Een post-promotiedip?

Wat is dat nou weer? Een nieuw soort dipsaus voor de bij de zoutjes? Nee!

De afkorting van een nieuw soort diploma? Nee!

Een vreemde snuiter die zich uitgeeft voor diplomaat van een nog vreemdsoortiger land dan? Nee, ook al niet!

Een post-promotiedip is het fenomeen waarvoor je door de promotores, die je hebben begeleid bij het promotieonderzoek en bij het schrijven van het proefschrift, wordt gewaarschuwd. Een dip is het zogenaamde zwarte gat waar je in dreigt te geraken na een zware inspanning. Het doen van een promotieonderzoek en het schrijven van een proefschrift (of dissertatie) kunnen worden gezien als zo'n zware inspanning. Op basis van een proefschrift kun je promoveren (van drs. naar dr.). En als je eenmaal gepromoveerd bent ben je postpromovendus. Vandaar: post-promotiedip.

Op de dag dat ik dit stukje schrijf - 30 november - is het overigens nog niet helemaal zo ver, maar wel bijna. De grote dag is op 17 december. Dan hoop ik mijn proefschrift te verdedigen. Net als bij mijn proefschrift zit ik ook nu met dit stukje voor de BIL weer tegen een deadline aan te werken. Immers, dit stukje moet voor 1 december af zijn. Ik heb nog een paar uur. Een mooi moment eigenlijk om een zelfportret te schrijven. Een moment namelijk om een bepaalde periode van je leven af te sluiten, en een nieuwe periode tegemoet te treden. Maar tegelijkertijd ook een moment waarop je wat ambigu tegenover het schrijven van zo'n stukje staat. Je hebt wel andere dingen aan je hoofd!

Maar toch.

Mijn naam is Theo Jochoms. Ik ben universitair docent bij de vakgroep bestuurskunde. Mijn universitaire loopbaan begon in 1982, na het behalen van mijn VWO-diploma, met de studie politicologie in Nijmegen. Deze studie stond destijds bekend als een van de meest linkse studies van Nederland. Iets wat tegenwoordig bijna niet meer is voor te stellen, maar het is zo. Wij mochten nog originele teksten lezen

van Marx en Lenin. Geweldig! En we hebben er veel van geleerd. Ook dat is tegenwoordig nog nauwelijks voor te stellen: dat je iets kunt leren van het lezen van héle boeken. Onder druk van tempoebeurzen en bindende studie-adviezen, gepaard gaande met bezuinigingen op de hoogte van de studiebeurs, wordt het studenten tegenwoordig niet makkelijk gemaakt. Die studie politicologie waarvoor ik had gekozen bestond toen uit drie afstudeervarianten: internationale politieke betrekkingen, nationale politieke systemen (zeg maar: vergelijkende studies) en bestuurskunde. Uiteraard zou ik later voor bestuurskunde kiezen. In dat jaar, dus net voordat ik aan mijn studie begon, nam daar een hoogleraar afscheid die later nog enkele dagen staatssecretaris zou zijn (je raadt het al: prof. in 't Veld). Daarvoor in de plaats kwam een nieuwe prof. Eentje die de rijksoverheid, door werkzaamheden bij de commissie Vonhoff, van binnen en buiten kende en uit de organisatieadvieswereld kwam (ja zeker: prof. Bekke). Kon dat wel in dat rode nest in Nijmegen.¹ Ja dat kon zeker.

Enkele jaren later was er een nieuwe faculteit opgericht, de faculteit der Beleidswetenschappen. De

afstudeerrichting bestuurskunde splitste zich af van de studie politicologie en veranderde in korte tijd enkele keren van naam: bestuurs- en beleidswetenschap en bestuurs- en organisatiewetenschap. We leven dan zo ongeveer in 1988 en dat is het jaar dat ik afstudeer in de politicologie, in het bijzonder de bestuurskunde. In de tussentijd had ik wat extra studiepunten gehaald door extra vakken en een extra leeronderzoek te doen en heb ik een tijdje, zo ongeveer 2 jaar, als studentlid in het vakgroepsbestuur gezeten. De doctoraalscriptie ging over privatisering. Dat was een onderwerp dat toen al ongeveer 6 jaar populair was en thans (1997) onder de vlag van verzelfstandiging nog steeds een warme belangstelling

Voor de niet-insiders: het gebouw waar de studie politicologie destijds gehuisvest was werd wel omschreven als het meest rode gebouw van Nijmegen. Het was een villa uit de vorige eeuw: 'Stella Maris'. Dat gebouw is afgebrand en op die plaats staat nu, toevallig, een nieuw gebouw van KPMG.

geniet. Ik studeerde af bij de al eerder genoemde prof. Bekke.

Toen ik afstudeerde was er in Nijmegen net een AiO (Assistent in Opleiding) vertrokken die zijn tanden had stuk gebeten op een onderzoek naar bezuinigingen en beleidsbeëindiging. Hij kon er geen chocola van maken. Maar ze wilden wel een nieuwe AiO. Toen heb ik maar naar die plaats gesolliciteerd en wonder boven wonder werd ik aangenomen. Zoals inmiddels wel bekend: de promotor zou ook weer Bekke heten, maar nu gewoon Hans. Vol goede moed begon ik aan dat project van vier jaar. Na twee jaar en na heel veel theorieën te hebben doorgespit gebeurden er twee belangrijke dingen. In de eerste plaats vertrok Bekke naar de Rijksuniversiteit van Leiden (ergens in het westen van het land, achter Utrecht). In de tweede plaats vond ik dat de theorieën waar bestuurskundigen, bij het verkrijgen van inzicht van het functioneren van het (openbaar be)sturen, gebruik van maakten (en nog steeds maken) wel erg eenzijdig. Ik vond het eigenlijk vreemd dat daar geen overkoepelende theorie (zeg maar 'grand theory') voor bestond, of een theorie die de verschillende locussen en focussen, met elkaar verbond. Ik ging op zoek naar een dergelijke theorie, maar die waren er niet of nauwelijks. Totdat ik op het werk van de Engels sociaal-filosoof Anthony Giddens stuitte. Daarin, en met name diens 'structuratietheorie', zag ik wel wat mogelijkheden voor een interdisciplinaire bestuurskunde. Maar dat betekende wel het omgooien en uitbreiden van de probleemstelling en dat betekende ook inlezen op een moeilijk onderwerp! Kon dat wel? Ja, dat kon. Dat inlezen en studeren duurde een hele tijd. Mijn contract in Nijmegen liep bijna af. Gelukkig kwam op een dag, zo rond pasen, Bekke weer eens langs in Nijmegen. Hij vroeg mij of ik over een week in Leiden wou komen werken. Ik had daar wel oren naar, maar binnen een week ... Enfin, drie maanden later (september 1992) zat ik in Leiden.

De studie van het werk van Giddens en het empirische gedeelte van mijn onderzoek was inmiddels afgerond. Het enige dat nog moest gebeuren was alles opschrijven. Om een erg lang verhaal kort te maken: uiteindelijk zou dat schrijfproces vijf jaar duren. Eén van de redenen (ja er zijn er meer, maar die vertrouw ik niet aan dit papier toe) dat het nog zo lang duurde is dat het contract in Leiden een docentencontract is, en dat onderwijs nu eenmaal veel tijd kost; zeker wanneer je van de vijf jaar er vier een voor jezelf nieuwe cursus mag opzetten. Maar goed: het proefschrift ligt er, de uitnodigingen zijn de deur uit, de uitgever is betaald, en het is nu nog 17 nachtjes slapen. Laat dan de post-promotiedip maar komen!

Theo Jochoms

Werkzaam bij de vakgroep Bestuurskunde in Leiden

Lezing minister Sorgdrager

Op dinsdag 30 september jl. gaf onze minister van Justitie, mr. W. Sorgdrager, een lezing voor de B.I.L. over de criminaliteit in Nederland. Hieronder volgt wat mevrouw Sorgdrager toen verteld heeft.

"Geachte aanwezigen, ik sta hier met veel plezier, voor een gezelschap dat neem ik dan maar aan voornamelijk uit bestuurskundigen of aankomend bestuurskundigen bestaat en ik ben ook zeer vereerd dat u in zo grote getale bent gekomen om hier te praten inderdaad over een onderwerp, wat ons allen nu zeer bezighoudt en ook in de toekomst misschien nog wel meer zal gaan bezighouden. Het is ook wel geruststellend om te zien dat ondanks de huidige korte studieduur en het bindend studieadvies wat hier kennelijk wordt uitgebracht, u toch de tijd heeft kunnen vrijmaken om hier te komen. Er zijn mensen die zich wat schamper uitlaten over de opleiding of over degene die de opleiding bestuurskunde volgen en in bundel die eens aan de heer Andries is aangeboden, zei een kamerlid in die bundel het volgende: "onlangs kwam ik na een gastcollege, dat ik aan de Erasmusuniversiteit gaf in gesprek met een van de aanwezige studenten, hij bleek bestuurskunde te studeren. Die opleiding is zo algemeen en dusdanig oppervlakkig dat hij nooit echt greep op de ontwikkelingen in het bedrijfsleven kan krijgen, maar hij wist wel precies wat hij wilde worden, manager, meneer". Tot zover dat citaat en voor zover als ik het kan beoordelen missen zowel het kamerlid als de student de feiten waar het bij uw studie om gaat. Als je iets over het bedrijfsleven wilt weten, kun je denk ik beter bedrijfskunde gaan studeren en management is naar mijn opvatting een wat te enge omschrijving van wat het openbaar bestuur inhoudt en wat leiding

geven in het openbaar bestuur inhoudt. Het netwerk van overheidsinstellingen is immers niet gewoon b.v. Nederland, al wordt dat gemakshalve weleens keer zo genoemd, de overheid heeft immers taken die buiten het bereik van het bedrijfsleven vallen en die ook wezenlijk anders zijn, zie het onderwerp van vanavond.

De commissie die deze avond organiseerde heeft me enkele thema's aan de hand gedaan, waarover ik het eventueel met u zou kunnen hebben, maar ook werd mij de vrijheid geboden en die heb ik ook maar genomen om iets naar eigen keuze te bespreken. Een van die onderwerpen die uw belangstelling hebben is criminaliteit onder allochtone jongeren. Ik heb dat als uitgangspunt genomen, maar ik heb dan wel de vrijheid genomen om dat onderwerp in een breder verband te trekken, opdat het daar ook zijn plaats krijgt, ik stip het dus aan, ik stel het aan de orde en ik wil graag straks in een vraag- en antwoordspel daar dan ook wel wat dieper op in gaan, zodat ik dan kan zien, wat er bij u over leeft. Ik wil iets vertellen over criminaliteit in het algemeen, over beelden hiervan bij de burger en de rol die de wetenschap speelt in de ontwikkeling van beleid en ik zal proberen te laten zien dat gestructureerde gegevensverzameling inzichten kan opleveren, die leiden tot bijstelling en zelfs ontkrachting van algemene en soms wijd verbreide, maar ongefundeerde opvattingen.

Een van de primaire taken van het openbaar bestuur is het handhaven van de rechtsorde, hierin komt tot